

Handhaving van onder meer het auteursrecht en naburig recht op het internet is een veelbesproken onderwerp. Hoe worden de belangen van rechthebbenden en consumenten het beste gediend? En is de tegenstelling tussen die belangen wel zo groot? Beide partijen hebben immers belang bij een goed legaal aanbod en bij goede toegankelijkheid van beschermde werken. In het handhavingsvraagstuk lijkt het evenwicht tussen de verschillende belangen vooralsnog

Paul Solleveld, voorzitter Platform Creatieve Media Industrie

1 Het is een misvatting te denken dat auteursrecht privacy of rechten van burgers zou beschermen. Auteursrecht is een eigendomsrecht en beschermt auteurs en andere rechthebbenden. Het gaat erom dat er evenwicht is tussen verschillende gerechtvaardigde rechten. Auteursrecht maakt mogelijk dat muziek wordt gemaakt en blijft worden gemaakt en natuurlijk is het zaak dat zo veel mogelijk mensen ervan kunnen genieten. Controles van datastromen hebben inderdaad hun begrenzingen. Maar auteursrecht wordt te vaak opgevoerd als de vijand van internet vrijheden. Ook internetvrijheden heeft zijn beperkingen. Gelukkig zijn de legale diensten waar vergoedingen worden afgerekend, groeiende; daar gaat het om. Ook diensten die voor de consument gratis zijn.

2 Deze maatregel is zeker redelijk. Handhaven moet mogelijk zijn aan de aanbodzijde. Het is niet wenselijk rechtstreeks bij consumenten te handhaven. TPB is evident onrechtmatig volgens verschillende uitspraken en dient geblokkeerd te worden. Dat heeft niets met censuur te maken. Iedereen kan die zelfde producten elders legaal verkrijgen. De stelling dat ook rechtmatig materiaal wordt geblokkeerd is er met de haren bij gesleept. TPB heet niet voor niets The Pirate Bay. ISP's moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Laat legaal gebruik de norm zijn. De infrastructuur wordt door het blokkeren van illegaliteit echt niet beperkt. De weg wordt wat schoner.

3 Er is sprake van voldoende legaal aanbod, zeker van muziek. Zie het rapport *Digitale Drempels*. Film is snel aan het inlopen maar het internationale model voor film maakt dat het complexer ligt. Amerikaanse series zijn steeds sneller ook hier beschikbaar (zie o.a. HBO). Boeken maken ook een belangrijke slag. Met name is juist het weren van illegaal aanbod een incentive om in legale onlinediensten te investeren. Handhaving is juist noodzakelijk om legaal aanbod een reële kans te geven. Maatregelen zijn wel degelijk effectief. Nederland heeft echter jarenlang gepropageerd dat downloaden uit illegale bron een privékopie is waar overigens niet eens compensatie voor was. Dat zal nu veranderen en dan zal het faciliteren van illegaal gebruik verder kunnen worden teruggedrongen. En zal het makkelijker worden consumenten het verschil tussen legaal en illegaal gebruik duidelijk te maken.

4 Het on demand gebruik kan niet in een vergoedingssysteem worden geregeld. Het betreft primaire exploitatie en dat regelen partijen direct. Artiesten en producenten hebben hierover onderling afspraken die in het platencontract staan. Volgens EU-recht is een dergelijk systeem alleen mogelijk op basis van vrijwilligheid. Het zijn exclusieve rechten. Bovendien - als het ook voor peer to peer zou gelden - zou op die manier illegaal aanbod worden gelegaliseerd, zonder dat de aanbieders rekening houden met voorwaarden die rechthebbenden stellen bijvoorbeeld op het gebied van kwaliteit. Dat is onwenselijk. Het zou de doodsteek zijn voor de huidige legale diensten. Maar ook onnodig, gezien het huidige aanbod.

1 Een auteursrecht online moet de rechten van auteurs, artiesten en producenten, en de privacy en rechten van consumenten beschermen. Controle van rechtengebruik en het volgen van datastromen zijn erg controversieel. Maar dat is wel wenselijk als een vergoeding wordt betaald voor het gebruik van werken. Is een auteursrecht denkbaar dat beide belangen beschermt?

2 BREIN richt zich in beginsel louter op illegale websites en websites die illegaal aanbod faciliteren. In het uiterste geval kan, zo bleek in The Pirate Bay procedure een website, die vanuit het buitenland zijn activiteiten (ondanks gerechtelijke uitspraken) blijft voortzetten, op last van de rechter geblokkeerd worden. Is dit een redelijke (uiterste) maatregel of wordt met het blokkeren van websites een stap te ver gezet?

het moeilijkst te vinden. Uitgangspunt van de Nederlandse aanpak, door Stichting BREIN, is om bij de handhaving niet de gebruikers van illegale content aan te pakken, maar de illegale websites. Over de vereiste wettelijke middelen bestaat veel discussie. Vier vragen daarover aan Ot van Dalen van Bits of Freedom en Paul Solleveld, voorzitter van het Platform Creatieve Media Industrie, het samenwerkingsverband van uitgevers en producenten.

3 Om een krachtiger wettelijke handhaving mogelijk te maken, wordt door de politiek en de overheid vaak voldoende legaal aanbod verlangd. Andersom wordt wel gesteld dat legaal aanbod zich pas goed zal kunnen ontwikkelen als sprake is van effectieve(re) handhaving. In hoeverre is er inmiddels sprake van voldoende legaal aanbod? En kan legaal aanbod zich wel (verder) ontwikkelen zonder dat het illegale aanbod wordt bestreden? Kan handhaving überhaupt ooit wel effectief en aanvaardbaar zijn, zolang het online legale aanbod van bijvoorbeeld films en boeken niet compleet is?

4 De muziekbonden Ntb en FNV KIEM hebben samen met de Consumentenbond voorgesteld een nieuw evenwicht in het online auteursrecht aan te brengen: zij pleiten ervoor om zowel het commerciële aanbod voor on demand streaming diensten, als het peer-to-peergebruik te legaliseren door (naar model van bijvoorbeeld de Sena-rechten offline en de thuiskopieregeling) collectieve vergoedingssystemen in te voeren. Is dit een goede oplossing?

Ot van Dalen, directeur Bits of Freedom

1 Een goed auteursrecht moet twee dingen doen: zorgen dat auteurs, artiesten en producenten een redelijke vergoeding krijgen voor hun werk, maar ook zorgen dat zoveel mogelijk mensen zo veel mogelijk kunnen genieten van muziek, films en andere beschermde werken. We leven in een tijd waarin de infrastructuur voor de verspreiding van materiaal volop is ontwikkeld: peer-to-peer diensten en streaming-sites worden volop gebruikt en ook het uitwisselen van USB-sticks e.d. gebeurt vaak. Sterker nog: uitwisselen via die infrastructuur is zo makkelijk, dat vrijwel iedere Nederlander daarvan gebruik maakt. Het grote probleem is natuurlijk dat de meeste van die sites en diensten niets betalen aan de rechthebbenden. Er zijn verschillende betaalmodellen om te zorgen dat die infrastructuur kan worden gebruikt en dat rechthebbenden toch een vergoeding krijgen: streaminglicenties, een heffing op internetgebruik of een download-abonnement. Al die opties hebben voor- en nadelen.

2 Het blokkeren van een website gaat heel ver: je blokkeert immers alle materiaal, rechtmatig en onrechtmatig, nu en in de toekomst. Tegelijkertijd werkt een blokkade nauwelijks; zowel gebruikers als websites kunnen een blokkade makkelijk omzeilen. Maar veel belangrijker is: je beperkt daarmee de infrastructuur voor het verspreiden van materiaal, terwijl het auteursrecht juist tot doel heeft om te zorgen dat zoveel mogelijk fans van films en muziek kunnen genieten. We moeten daarom op zoek gaan naar een duurzame oplossing, waarbij we de belangen van rechthebbenden en fans beschermen.

3 Het is duidelijk dat handhaving van auteursrecht op het internet weinig succes heeft. Mensen blijven gewoon downloaden, zelfs nadat The Pirate Bay is geblokkeerd. Een hele generatie groeit op met de onbeperkte mogelijkheden die het internet biedt. Die maatregelen zijn niet effectief en

ze gaan dat ook niet worden, zelfs niet als je strenger gaat handhaven. Tegelijkertijd zien we dat nog steeds heel veel materiaal wordt geproduceerd en men ook steeds vaker betaalt voor het downloaden van materiaal. Sterker nog: uit onderzoek blijkt dat de grootste downloaders ook de grootste kopers van muziek zijn. De ongekende verspreidingsmogelijkheden van het internet gaan niet meer weg: de enige manier om daarmee om te gaan, is zorgen dat je mensen het zo makkelijk mogelijk maakt om betaald materiaal te downloaden. Daar is nog een enorme stap te maken; we zien dat veel Amerikaanse series later, of soms zelfs nooit, in Nederland betaald te bekijken zijn. Datzelfde geldt voor films. Ook op het gebied van boeken is het aanbod nog erg mager. Dat moet veranderen.

4 Dat is een voorstel waarover we een serieus debat moeten voeren. Het nadeel is natuurlijk dat ook mensen die geen grote downloaders zijn, gedwongen worden om mee te betalen. Maar daartegenover staat het voordeel dat het een simpele maatregel is, die bovendien - zo lijkt het - in overeenstemming met Europees recht is. Maar het is hoog tijd dat we daarover een debat voeren in plaats van onze energie te richten op verdere handhaving van auteursrecht zoals het kabinet lijkt te willen met steun van de PvdA. Daarmee beperk je immers de verspreiding van werken en rechthebbenden krijgen er nog altijd geen vergoeding door.